

Nr. 114 - Persillekræmmeren -2018

Ahlefeldterne på Stensballegaard

Ahlefeldterne er en gammel holstensk adelsslægt, der i 1600 tallet kom Danmark, hvor den i tidernes løb har erhvervet sig stor godsrigdom og politisk indflydelse. Navnet Laurvig(en) stammer fra et norsk grevskab Laurvig (Larvik), der i 1785 ved giftermål overgik til slægten Ahlefeldt.

I 1656 gifter Frederik Ahlefeldt fra Søholm i Sønderjylland sig i al hemmelighed med Margrethe Dorothea Rantzau. Hun var eneste datter af rigsgreve, storgodsejer og statholder over hertugdømmerne Slesvig-Holsten, Chr. Rantzau. Frederik Ahlefeldt blev ikke anset som ”fin nok”, men han blev dog, bl.a. for sin indsats i svenske krigene (1657-1660), taget til nåde i 1659, og får udleveret Tranekær på Langeland som medgift.

I 1672 bliver han ophøjet i den danske grevestand og danner grevskabet Langeland med Tranekær som hovedgård. Han blev i øvrigt den første chef for den Kgl. Danske Livgarde og var stærkt medvirkende til Griffenfalds fald.

Fra Tranekær, som Ahlefeldterne stadig besidder, har slægten spredt sig over hele Danmark.

Ahlefeldterne har deres eget adelsvåben med en hund som hovedsymbol, og som grever en symbolsk grevekrone med 9 takker.

Den første Ahlefeldt på Stensballegaard var Hans Benedikt greve Ahlefeldt-Laurvig. Han var født 12. april 1883 i Wiesbaden i Tyskland, som søn af Kammerherre, Lensgreve Chr. Ahlefeldt-Laurvig og Johanne Wedell-Wedellsborg, Tranekær på Langeland.

Wiesbaden var stedet, hvor man bl.a. tog ned under den sidste del af graviditeten for at føde i behagelige omgivelser under kyndig pleje.

Hans Ahlefeldt-Laurvig blev gift 22. marts 1906 med Karine Lucie Sophy Scavenius fra Klintholm på Møen. Hun var født 22. aug. 1889, som datter af kammerherre Carl Sophus Scavenius og Thyra Castonier på Klintholm og søster til Danmarks statsminister under 2. verdenskrig, Erik Scavenius.

Hans Ahlefeldt-Laurvig var forpagter på Hjortholm gods under Tranekær fra 1908 – ejer fra 1916 til 1928, hvor han sælger, men tilbagekøber i 1932 for at overdrage det til sin ældste søn Christian Carl. Fra 1925 er han ejer af godset Ulriksholm tæt ved Kertinge Nor ved Kerteminde Fjord. Ulriksholm sælges 3 år efter i 1928, bl.a. fordi grevinden ikke kunne lide lugten af råddent tang.

Samme år køber han Stensballegaard af Axel Høyer, der ½ år før havde købt gården af slægten Krag-Juel-Vind-Frijs på Frijsenborg for 350.000 kr. Det siges at man på Frijsenborg bad en sagfører i København om ”at skaffe dem af med det hul i Stensballe”. Høyer frasolgte hurtigt Vorsø for 50.000 kr. og påbegyndte nedrivning af den gamle stråtede avlsgård fra 1694.

Da Hans Ahlefeldt-Laurvig overtager Stensballegaard var prisen 450.000 og den var totalt rippet for inventar, redskaber, besætning og avl. De siges at der end ikke var en mus tilbage, så greveparret måtte starte helt på bar bund med at opbygge driften af en stor gård. Gården var på 745 tdr. land (410 ha), deraf 375 tdr. land (206 ha) skov.

Medens Sophy og Hans Ahlefeldt-Laurvig i 1928 lod Stensballegaards hovedbygning kraftig restaurere, sejlede de et halvt år en tur til østen bl.a. til Kina i en privat sejlbaad med en 12 mands besætning. Hovedbygningen havde stort set været ubeboet i næsten 50 år og i perioder delvis brugt til magasin.

Hans Ahlefeldt-Laurvig færdiggør bygningen af avlsgården – den nedbrændte i 1979. Parken på 5 tdr. land blev renoveret i 1930, og i 1943 – i forbindelse med, at sønnen Ditlev bliver gift - opføres sydfløjen til hovenbygningen. Nordfløjen var allerede tilbygget i 1867.

I trediverne var der beskæftiget omkring 40 medarbejdere på godset, dels som tjenestefolk i hovedbygningen og dels som arbejdere ved landbruget og skovbruget.

Grev Ahlefeldt-Laurvig gik meget ind for frugtavl og hesteavl. Han udvidede frugtplantagen til 25 tdr. land (14 ha) med tørreri og pakkeri, og producerede årligt et par hundrede tons frugt. Han opdrættede en stor kvægbesætning på op mod 100 malkekøer – efter datidens målestok en ret stor besætning. I en periode hørte der også et mejeri til godset.

Hans store interesse for dyr gjorde, at han i ”Fårehuset” i det røde hus i parken indrettede et lille menageri med papegøjer, aber, geder og får m.m.

Greveparret var meget vellidt og respekteret i lokalsamfundet. Det fortælles, at når greven hilste på folk, var han den første, der tog hatten af.

Hans Ahlefeldt-Laurvig overdrog i 1951 godset til sin yngste søn Ditlev Ahlefeldt-Laurvig, der allerede i 1941 havde forpagtet landbruget til godset, medens han selv fortsatte med at forestå driften af skoven og frugtplantagen til sin død i 1964.

Sophy Scavenius døde 19. marts 1958 og Hans Ahlefeldt-Laurvig 7. dec. 1964. De blev begge begravet på Ahlefeldternes gravplads ved Vær Sø.

Ditlev Ahlefeldt-Laurvig, der var født i 1916, blev i 1943 gift med Aase Elisabet von Scholten, født 1920 i Frederiksstad på St.Croix, de vestindiske øer, som datter af bankbestyrer Theodor von Scholten og Anna Regine Malling, og dermed slægtning til guvernør Peter von Scholten, der i 1848 frigav slaverne på de dansk vestindiske øer.

I 1953 blev mejeridriften nedlagt, og køerne sat ud for at satse på svineavl.

Vær kirke hørte fra gammel tid under Stensballegaard, og som kirkeejer modtog greven kirketienende til afholdelse af udgifter til bl.a. kirkens vedligeholdelse. I 1971 overdrog grev Ditlev kirken til en selvejende fond.

Aase og Ditlev Ahlefeldt-Laurvig dør i henholdsvis 1985 og 2001, og de blev også begravet på gravpladsen ved Vær sø.

I 1972 overdrages hele godset til sønnen Henrik Ahlefeldt-Laurvig, som dog først i 1978 overtager den daglige ledelse. Frugtplantagen nedlægges i perioden 1972 til 1978, og i 2008 omdannes landbrugs- arealet til golfbane. I dag ejes 80% af Stensballegaard af 4. generation Jannik Ahlefeldt-Laurvig.

Sophy og Hans Ahlefeldt-Laurvig ved deres guldbryllup i 1956

Kilder: Adelsåndbog, Trap Danmark, Danmark 1940, Horsens Folkeblad – søndagstillæg 1951 nr. 31 og 33. Wikipedia på internettet. Personlige oplysninger samt billeder fra godsejer Henrik Ahlefeldt-Laurvig.

Redaktion: Jørgen Hansen og Poul Erik Schreiber

ISSN: 2246-4581